

О.О. Кучер

ДО ІСТОРІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ АДВЕНТИВНИХ РОСЛИН СТАРОБІЛЬСЬКОГО СТЕПУ НА ПІВДЕННОМУ СХОДІ УКРАЇНИ

адвентивні рослини, Старобільський степ, історія дослідження флори

Вступ

У сучасний період в Україні спостерігається посилення розвитку процесів синантропізації рослинного покриву, зокрема адвентизації, що пов'язано із глобалізацією соціально-економічних відносин на континенті. Цей процес з кожним роком посилюється, внаслідок чого зростає вплив видів неаборигенних рослин на довкілля. Україна належить до країн з високим рівнем адвентизації флори (принаймні 14 % від загальної кількості видів флори країни). Чітко простежуються тенденції до збільшення кількості видів адвентивних рослин, розширення спектру їхніх місцезростань, зростають темпи занесення, поширення і ступінь натуралізації видів тощо [32]. Процеси змішування аборигенних і адвентивних видів у флорі призводять до втрати її регіональної специфіки, уніфікації рослинних угруповань на великих територіях. Тому вивчення адвентивних видів рослин залишається одним з пріоритетних напрямків фундаментальних ботанічних досліджень XXI сторіччя.

Мета та завдання

Мета роботи – узагальнення літературних даних, що стосуються флористичних досліджень та вивчення адвентивних рослин Старобільського злаково-лучного степу. Були поставлені наступні завдання: виділення періодів в історії дослідження флори регіону, аналіз та узагальнення літературних даних з історії вивчення адвентивної фракції флори регіону.

Об'єкт, умови та матеріали досліджень

Об'єктом нашого спеціального дослідження є адвентивні види флори Старобільського злаково-лучного степу. Дослідження розпочаті наприкінці 2008 р. Нами оброблена велика кількість флористичної літератури, критично опрацьовані гербарні зразки Донецького ботанічного саду (DNZ) та Інституту ботаніки імені М.Г. Холодного (KW), використані власні спостереження.

Є.М. Лавренко, досліджуючи рослинність цілих земель Старобільських кінних заводів, відносив степи Старобільщини до Наддонецької форми гігротичного варіанту ковилово-лучних (барвистих типчаково-ковилових) степів у межах лівобережжя Дінця [25].

За геоботанічним районуванням, запропонованим Я.П. Дідухом та Ю.Р. Шеляг-Сосонком, район досліджень належить до Сіверськодонецького округу різнотравно-злакових степів, байрачних дубових лісів та рослинності крейдяних відслонень (томілярів), середньодонської степової підпровінції, понтичної степової провінції, європейської степової області. Сіверськодонецький округ включає північну частину Луганської області, східну частину Харківської та невелику частину Донецької області. Межі його проходять вздовж лівого берега р. Сіверський Донець та державного кордону України [11].

Р.І. Бурда наводить флористичне районування південного сходу України і відносить досліджуваний район до Сіверськодонецько-Донського флористичного округу Східнопричорноморської підпровінції. Сіверськодонецько-Донський округ ділиться на два райони: Сіверськодонецько-Оскольський та Краснянсько-Деркульський. Другий район ділиться ще на три підрайони: Краснянський, Айдарський та Деркульський. Західна межа проходить річкою Оскол, далі по Сіверському Дінцю та по державному кордону України. Район розташований на відрогах Середньоросійської височини, в басейні лівих притоків Сіверського Дінця, характеризується наявністю рис крейдяного та псамофільного ендемізму [7].

Наводимо коротку історію флористичних досліджень території Старобільського степу. На підставі аналізу та узагальнення літературних даних флористичних досліджень нами виділені

періоди у вивченні адвентивної фракції флори Старобільського злаково-лучного степу та подано їх коротку характеристику.

Перший період, початковий, який характеризується ранніми відомостями про рослинний покрив Старобільського злаково-лучного степу, передусім його флору та рослинність.

Найбільш ранні відомості про флору регіону, у т.ч. і деякі види адвентивних рослин, пов'язані з іменами В.М. Черняєва, І.Ф. Шмальгаузена та ін. Так, В.М. Черняєв [43] вказує для регіону лише декілька видів адвентивних рослин: *Xanthium strumarium* L., *X. spinosum* L., *Erigeron canadensis* L., *Asclepias syriaca* L., а І.Ф. Шмальгаузен [44] вперше для регіону вказує деякі адвентивні рослини, що підтверджені гербарними зразками, які зберігаються у КВ, із зазначенням їхнього походження. Наприклад, вказується, що батьківщиною *Amorpha fruticosa* L. є Північна Америка. *Oenothera biennis* L. – північноамериканська рослина, привезена до Європи в 1614 р., батьківщиною *Lepidium sativum* L. є Персія. Але для більшості видів адвентивних рослин (наприклад, для *Malva neglecta* Wallr., *Conium maculatum* L., *Vicia villosa* Roth., *Malva mauritana* L., *Lepidium perfoliatum* L., *Aquilegia vulgaris* L. тощо) він не вказує таких даних. За гербарієм В.М. Черняєва (КВ) встановлено час потрапляння деяких видів на територію регіону, зокрема: *Helianthus annuus* L., *Chenopodium polyspermum* L., *Atriplex nitens* Schkuhr.

На початку ХХ ст. розпочато планомірне вивчення флори окремих територій із складанням переліків рослин. Так, В.І. Талієв дослідив Олександрівську цілину (Старобільський повіт), О.А. Гроссгейм та І.Я. Акінфієв – Слав'яносербський повіт, К.А. Угринський та Г.І. Ширяєв – південну частину Старобільського та східну частину Куп'янського повітів [10, 41]. Одночасно проводили й перші ботаніко-географічні описи різних ділянок, окремо досліджували рослинність Сіверського Дінця, лісів, степів, крейдяних відслонень [18, 37]. В цей час досить докладно було досліджено рослинність окремих цілинних ділянок, подано опис зміни степових аспектів дерезняків, крейдяних схилів, байрачних дібровних лісів, перелогів, долин річок. Для деяких цілинних ділянок, наприклад, для Деркульського степу, Г.І. Танфільєв склав список рослин, який налічував 277 видів [38].

З іменем М.І. Котова пов'язано спеціальне вивчення видів адвентивних рослин в Україні, як окремої групи рослин. У одній із перших робіт він порушив питання про дослідження поширення занесених видів територією країни. У подальших роботах вчений приділив увагу знахідкам нових видів та аналізу їх поширення, провів дослідження адвентивних рослин на залізницях України, з'ясував причини появи видів адвентивних рослин, шляхи їх розселення, умови, що сприяють подальшому розширенню ареалів видів адвентивних рослин, що і спонукало дослідників до подальшого всебічного дослідження цього багатогранного питання [23, 24].

Другий період пов'язаний із спеціальним комплексним вивченням бур'янів, у тому числі і видів адвентивних рослин, їх біології. Ці дослідження активно проводилися у 30-х роках ХХ ст. по всій території України, оскільки розширення орних земель та інтенсифікація землеробства потребували більш детальних відомостей про біологію та поширення бур'янів, необхідних для розробки методів контролю та заходів боротьби з ними. Своєрідним узагальненням цих праць стало зведення «Бур'яни УРСР, заходи боротьби з ними і ілюстрований їх визначник», в якому містяться відомості і про бур'яни Старобільського злаково-лучного степу. Тоді ж було розроблено районування польових бур'янів України. Ці роботи стали поштовхом для досліджень бур'янової рослинності району співробітниками Ворошиловградського аграрного університету [36].

Третій період. Інвентаризація, систематичне та фітогеографічне вивчення адвентивної фракції флори регіону.

Всебічне дослідження фракцій адвентивних регіональних флор почалося у 60-ті роки ХХ ст. з лісостепової та степової зон України. Першою роботою в Україні, яка всебічно розглядає адвентивну та синантропну флору на сучасному науковому рівні, містить її ґрунтовну класифікацію, анований конспект видів синантропних рослин, стало дослідження В.В. Протопопової «Адвентивні рослини Лісостепу і Степу» [31], а згодом «Синантропная флора Украины и пути её развития» [32].

Роботи цього періоду в регіоні характеризуються поглибленим вивченням флори, поповненням інформації про види адвентивних рослин, розробкою геоботанічних та флористичних районувань тощо, внаслідок чого відомості щодо загальної кількості видів рослин регіону постійно зростали, публікували поновлені переліки видів рослин окремих районів, до складу яких входить Старобільський злаково-лучний степ [13, 23].

На південному сході України результатом багаторічної флористичної роботи співробітників Донецького ботанічного саду НАН України стало видання «Конспекта флори юго-востока Украины», в якому наводиться 101 вид адвентивних рослин [19].

В досліджуваному регіоні в цей період і надалі переважають флористичні дослідження, які проводяться за декількома напрямками: продовжено дослідження рослинності заплави Сіверського Дінця та Кременських лісів, подано аналіз її змін під впливом діяльності людини [3, 27], детально досліджено рослинність транспортних шляхів регіону, зокрема автошляхи та залізничний транспорт [5, 12, 39], рослинність порушених земель та можливості її використання для господарства [16, 33]. Згодом ці дослідження продовжено та розширено при вивченні флори техногенних екотопів, проводиться вивчення трав'яного покриву лісосмуг та штучних, приміських лісів регіону, тенденцій їхнього розвитку [1, 14, 34]. Але вже звертали увагу на поширення окремих видів адвентивних рослин на території регіону. Низку публікацій присвячено появі та поширенню *Grindelia squarrosa* (Pursh) Dunal [2, 42], *Elodea canadensis* Michx [26], *Martynia proboscidea* Mill. [17] та ін. Згодом проведено вивчення шляхів заносу адвентивних рослин, їх проникнення в природні флорокомплекси. Досліджують деякі адвентивні роди, зокрема *Amaranthus* та *Xanthium* [21, 30].

Багато уваги у публікаціях приділяється тератологічним формам, їх класифікації та ролі у флорогенезі, ці роботи активно продовжуються і нині [6, 9].

Початок новому етапу в дослідженнях поклала робота Р.І. Бурди «Антропогенная трансформация флоры» [7], що містить аналіз сучасної флори південного сходу України та характеристику її антропогенної трансформації. Ця робота стимулювала різноманітні напрямки досліджень, зокрема урбанofлористику (складено конспекти флори міст: Донецьк, Луганськ, Маріуполь) [45], дослідження адаптації флори басейнів річок до антропогенного впливу [29].

Найбільш дослідженою в регіоні є та частина адвентивної флори, яка пов'язана з залізничними шляхами. Цьому питанню присвячені роботи Р.І. Бурди та В.К. Тохтаря, В.Ф. Дреля [8, 12, 39]. Так, на залізничних шляхах Луганської області виявлено 98 видів адвентивних рослин [12], а на залізницях південного-сходу України – 110 видів [39].

Активно досліджується флора об'єктів природно-заповідного фонду, ботанічних садів та її адвентивна фракція [4, 15, 20]. На території регіону налічується 55 об'єктів природно заповідного фонду. Найбільш інтенсивно досліджено флору Луганського природного заповідника, до флори якого входить значна кількість адвентивних видів. Окремі види адвентивних рослин активно поширюються територією об'єктів природно-заповідного фонду. Загалом, флора Луганського природного заповідника (відділення «Придонцівська заплава» та «Стрільцівський степ») за останні 20 років поповнилася 39 адвентивними видами [35]. Головними шляхами потрапляння нових видів адвентивних рослин на територію заповідника є занесення діаспор з водою в період весняних повеней, та авто- і залізничні шляхи. Адвентивні види, в першу чергу, займають зони на березі Сіверського Дінця, вздовж доріг, стариць, що висихають.

У той же час, в період 1991–1997 років понад 30 видів (*Chenopodium probstii* Aellen., *Amaranthus powellii* S. Wats., *Amaranthus spinosus* L. та ін.) майже одночасно зареєстровано в Луганській та Донецькій областях і наведено вперше для Луганщини [12, 39, 40]. Поглиблюється вивчення адвентивних рослин, зокрема на популяційному рівні – наприклад, *Ambrosia artemisiifolia* L., *Cyclachaena xanthifolia* (Nutt.) Fresen., *Xanthium strumarium*, *Amaranthus retroflexus* L. мають інвазійно-толерантний характер, тенденцію до розширення ареалу [12].

У останньому флористичному зведенні для Луганської області відмічено 1838 видів, у т.ч. до синантропної фракції флори автор відносить лише 205 видів [22]. Зауважимо, що це число є досить низьким, наприклад, в сусідній з регіоном Воронежській області Російської Федерації група адвентивних рослин налічує 435 видів рослин, а за попередніми нашими результатами – 352.

У останній публікації про адвентивну флору південного сходу України наведено 431 вид, у т.ч. виключно для Луганської області – 21 [28].

До цього часу спеціального дослідження адвентивної фракції флори Старобільського злаково-лучного степу не було проведено, вони були лише частиною загальних флористичних досліджень.

З 2008 р. нами розпочато вивчення адвентивної фракції флори Старобільського злаково-лучного степу. На підставі аналізу літератури та гербарних колекцій (понад 2000 гербарних

аркушів Гербарію Інституту ботаніки імені М.Г. Холодного (KW), Донецького ботанічного саду (DNZ), власних досліджень у природі, проведених у 2008–2009 рр., підготовлено попередній конспект адвентивної фракції флори території степу, який налічує 352 види, у т.ч. виявлено нові для регіону види: *Lucium halmifolium* Mill., *Chenopodium suecicum* J. Murr., *Ipomaea hederacea*, *Ulmus pumila* L., а у природі *Ipomaea hederacea* (Кучер, Шевера, 2009, in herb.).

Серед видів адвентивної фракції флори досліджуваної території виявлено кенофітів (понад 200); за способом натуралізації переважають епекофіти (181). За нашими спостереженнями, зараз особливо активно в регіоні поширюються *Acer negundo* L., *Grindelia squarrosa*, *Ulmus pumila*, *Amorpha fruticosa*.

Розпочато розробку структури та заповнення електронної бази даних «Адвентивна флора Старобільського злаково-лучного степу», складання карт поширення видів.

Висновки

Таким чином, в результаті проведених досліджень узагальнено дані щодо вивчення адвентивної фракції флори Старобільського злаково-лучного степу, виділено три періоди в дослідженні флори. Оскільки спеціального дослідження адвентивної фракції флори раніше не проводили, тому нами розпочате більш детальне її вивчення.

Подяка. Вважаю за приємний обов'язок висловити подяку Вірі Вікторівні Протопоповій, Мирославу Васильовичу Шевері.

1. Альбицька М.О. Особливості травостою штучних лісів степової зони УРСР / М.О. Альбицька // Укр. ботан. журн. – 1960. – Т.17, № 2. – С. 61–69.
2. Білик Г.І. Гринделія розчепірена (*Grindelia squarrosa* (Pursh) Dunal.) в заплаві Сіверського Дінця / Г.І. Білик, В.С. Ткаченко // Укр. ботан. журн. – 1963. – Т. 20, № 4. – С. 16–21.
3. Білик Г.І. Прогноз змін рослинного покриву заплави р. Сіверського Дінця під впливом гідроспоруд / Г.І. Білик, В.С. Ткаченко // Укр. ботан. журн. – 1969. – Т. 26, № 1. – С. 16–21.
4. Борозенець В.О. Проблеми Луганського заповідника / В.О. Борозенець // Екосвіт. Екологічний інформ. бюл. – 2000. – Вип. 4. – С. 2–3.
5. Бурда Р.И. Природная придорожная флора юго-востока Украины и перспективы её использования / Р.И. Бурда // Охрана среды и рациональное использование растит. ресурсов. – М.: Наука, 1976. – С. 230–231.
6. Бурда Р.И. Про тератологічні зміни кошиків деяких айстрових на гірничих відвалах Донбасу / Р.И. Бурда // Досягнення ботан. науки на Україні, 1974–1975 рр. – К.: Наук. думка, 1977. – С. 11–12.
7. Бурда Р.И. Антропогенная трансформация флоры / Раиса Ивановна Бурда. – Киев: Наук. думка, 1991. – 168 с.
8. Бурда Р.И. Новые адвентивные виды во флоре юго-востока Украины / Р.И. Бурда, В.К. Тохтарь // Интродукция и акклиматизация растений. – 1995. – Вып. 22. – С. 14–22.
9. Глухов О.З. Поширення та тератогенез *Grindelia squarrosa* (Pursh) Dunal. на південному сході України / О.З. Глухов, Г.І. Хархота, Г.С. Назаренко // Укр. ботан. журн. – 2001. – Т. 58, № 1. – С. 64–67.
10. Гроссгейм А.А. Дикая растительность Славяносербского уезда / А.А. Гроссгейм, И.Я. Акинфиев // Тр. о-ва испыт. природы Харьк. ун-та. – 1907. – Т. 41, вып. 2. – С. 138–151.
11. Дідух Я.П. Геоботанічне районування України та суміжних територій / Я.П. Дідух, Ю.Р. Шеляг-Сосонко // Укр. ботан. журн. – 2003. – Т. 60, № 1. – С. 6–17.
12. Дрель В.Ф. Адвентивна флора залізниць Луганської області: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: спец. 03.00.05 «Ботаніка» / В.Ф. Дрель. – К., 1999. – 20 с.
13. Дубовик О.М. Нові види рослин з Донецького Лісостепу / О.М. Дубовик // Укр. ботан. журн. – 1964. – Т. 21, № 2. – С. 82–94.
14. Єрмоленко Е.Д. Еколого-фітоценологічний склад дикої флори полезахисних лісових насаджень Лівобережного степу УРСР / Е.Д. Єрмоленко // Укр. ботан. журн. – 1960. – Т. 17, № 4. – С. 54–60.
15. Івашин Д.С. Сучасний стан рослинного покриву Станично-Луганського відділення Луганського заповідника / Д.С. Івашин, О.К. Поляков, А.Ф. Рубцов, В.М. Остапко // Досягнення ботан. науки на Україні, 1974–1975 рр. – К.: Наук. думка, 1977. – С. 145–146.
16. Каймакан М.А. Растительность мергельных склонов некоторых пунктов Ворошиловградской области / М.А. Каймакан // Зап. Ворошиловград. с.-х. ин-та – 1940 – Вып. 1. – С. 145–158.

17. Каймакан М.А. Мартинія пробосцидея (*Martynia proboscidea*) на полях Донецької області / М.А. Каймакан // Укр. ботан. журн. – 1962. – Т. 19, № 5. – С. 20–22.
18. Каишменский Б.Ф. Растительность меловых обнажений Старобельского уезда Харьковской губернии (бассейн р. Айдар) / Б.Ф. Кашменский // Тр. Пб. ботан. сада, 1906. – Вып. 1, № 1. – С. 71–113.
19. Кондратюк Е.Н. Конспект флоры юго-востока Украины / Е.Н. Кондратюк, Р.И. Бурда, В.М. Остапко. – К.: Наук. думка, 1985. – 271 с.
20. Кондратюк Е.Н. Луганский государственный заповедник: Растительный покров / Е.Н. Кондратюк, Р.И. Бурда, Т.Т. Чуприна, М.Т. Хомяков. – Киев: Наук. думка, 1988. – 187 с.
21. Конопля О.М. Рослини роду *Amaranthus* L. у флорі сходу України / О.М. Конопля // Вісник Луганск. держ. пед. ун-ту. – 2000. – № 11(31). – С. 11–15.
22. Конопля О.М. Флора Луганської області. Анотований список судинних рослин. – Частина 1 / Ольга Миколаївна Конопля. – Луганськ: Альма-матер, 2002. – 163 с.
23. Котов М.І. Нові види рослин з Донбасу / М.І. Котов // Ботан. журн. АН УРСР. – 1940. – Т. 1, № 2. – С. 297–300.
24. Котов М.І. Адвентивна рослинність УРСР / М.І. Котов // Ботан. журн. АН УРСР. – 1949. – Т. 6 № 1. – С. 74–78.
25. Лавренко Є. Рослинність Старобільських степів / Є.Лавренко, Г. Дохман // Журн. Біо-ботан., циклу ВУАН. – 1933. – № 5–6. – С. 23–133.
26. Масловский А.И. Появление элодеи (*Eloдея canadensis*) в системе реки Донец / А.И. Масловский // Сов. ботаника. – 1947. – № 6. – С. 151.
27. Морозюк С.С. Крейдяна рослинність басейну р. Сіверського Дінця і необхідність її охорони / С.С. Морозюк // Охорона природи та раціональне використання природних ресурсів УРСР. – К.: Наук. думка, 1970 – С. 42–44.
28. Остапко В.М. Адвентивная фракция флоры юго-востока Украины / В.М. Остапко, А.В. Бойко, О.Г. Муленкова // Промышленная ботаника. – 2009. – Вып. 9. – С. 32–47.
29. Приходько С.А. Адаптація флоры басейна Казенного Торца к антропогенным влияниям: автореф. дис. на соиск. науч. степени канд. биол. наук: спец. 03.00.05 «Ботаника» / С.А. Приходько. – Киев, 1994. – 18 с.
30. Протопопова В.В. Нові дані про систематичний склад роду нетреба (*Xanthium*) на Україні / В.В. Протопопова // Укр. ботан. журн. – 1964. – Т. 22, № 4. – С. 38–43.
31. Протопопова В. В. Адвентивні рослини лісостепу і степу України / Віра Вікторівна Протопопова. – К.: Наук. думка, 1973. – 192 с.
32. Протопопова В. В. Синантропная флора Украины и пути её развития / Вера Викторовна Протопопова. – Киев: Наук. думка, 1991. – 201 с.
33. Рева М.Л. Естественная растительность на терриконах угольных шахт Донбасса / М.Л. Рева, А.И. Хархота // Матер. I укр. конф. «Растения и промышленная среда». – К.: Наук. думка, 1968. – С. 146–152.
34. Рева М.Л. Антропогенні зміни у приміських лісах Донбасу / М.Л. Рева, Г.І. Хархота // Інтродукція та акліматизація рослин на Україні. – 1976. – Вып. 9. – С. 6–11.
35. Сова Т.В. Нові види судинних рослин Луганського природного заповідника / Т.В. Сова, Л.П. Боровик, В.О. Борозенець // Укр. ботан. журн. – 2000. – Т.57, №1. – С. 32–36.
36. Скороход В. Г. Сорные растения Донбасса и меры борьбы с ними. – Сталино: Донбасс, 1951. – 67 с.
37. Талиев В.И. К сведениям о растительности Старобельского уезда Харьковской губернии / В.И. Талиев // Изв. Пб. ботан. сада, 1907. – 3. – С. 101–112.
38. Танфильев Г.И. Ботанико-географические исследования в степной полосе / Г.И. Танфильев // Тр. экспед., снаряжен. лесн. департ. под. рук В.В. Докучаева. – 1898. – Т.2, вып. 2. – С. 1–134.
39. Тохтарь В.К. Флора железных дорог юго-востока Украины: автореф. дис. на соиск. науч. степени канд. биол. наук: спец. 03.00.05 «Ботаника» / В.К. Тохтарь. – Киев, 1993. – 18 с.
40. Тохтарь В.К. Новые находки синантропных видов на юго-востоке Украины / В.К. Тохтарь // Промышленная ботаника. – 2005. – Вып. 5. – С. 61–66.
41. Угринский К.А. Материалы для флоры южной части Старобельского и восточной части Купянского уездов Харьковской губернии / К.А. Угринский, Г.И. Ширияев // Тр. о-ва. испыт. природы Харьк. ун-та. – 1903. – Т. 38, вып. 1. – С. 145–234.
42. Хархота Г.І. Нове місцезнаходження *Grindelia squarrosa* (Pursh) Dunal у Донбасі / Г.І. Хархота // Укр. ботан. журн. – 1976. – Т. 33, № 5. – С. 545–546.
43. Черняев В.М. Конспект растений, дикорастающих и разводимых в окрестностях Харькова и в Украине / В.М. Черняев. – Харьков, 1859. – 90 с.

44. Шмальгаузен И.Ф. Флора Средней и Южной России, Крыма и Северного Кавказа. – Киев, 1895. – Т. 1 – 486 с. ; Т. 2 – 742 с.
45. Burda R.I. The checklist of Donbass's urban flora / Raisa I. Burda. – Donetsk, 1997. – 50 p.

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Надійшла 30.08.2011

УДК 581.9 (477.61) 047.23

ДО ІСТОРІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ АДВЕНТИВНИХ РОСЛИН СТАРОБІЛЬСЬКОГО СТЕПУ
НА ПІВДЕННОМУ СХОДІ УКРАЇНИ

О.О. Кучер

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Проведено аналіз історії дослідження адвентивної фракції флори Старобільського степу. Проаналізовано літературні джерела з XVIII сторіччя до останніх часів. Весь період досліджень розділено на три великі етапи. Дана їх детальна характеристика. Розглянуто останні тенденції в дослідженні адвентивної флори, а саме – питання вивчення інвазійних видів.

UDC 581.9 (477.61) 047.23

THE HISTORY OF THE STUDY OF ADVENTIVE PLANTS OF STAROBILSK STEPPE OF THE SOUTH-EAST OF UKRAINE

O.O. Kucher

Taras Shevchenko Luhansk National University

The analysis of the history of the study of adventive fraction of flora of Starobilsk Steppe has been made. The literary sources from XVIII century till nowadays have been analyzed. The whole research period is divided into three big periods. Their detailed description is given here. The latest adventive flora research trends and specifically the question of invasive species studying have been considered.